

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

Mål nr

meddelad i Stockholm den 9 januari 2003

T 1518-02

KLAGANDE

Stockholms läns landsting, Box 22550, 104 22 STOCKHOLM

Ombud: advokaten K. B.

MOTPARTER

1. P. G.

2. C. G.

3. L. G.

4. M. G.

Ombud, tillika biträde enligt rättshjälpslagen för 1-4: jur.kand. U. W.

SAKEN

Skadestånd

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätt, avd. 13, dom den 14 mars 2002 i mål T 3321-00

Hovrättens dom

se Bilaga

DOMSLUT

Med ändring av hovrättens dom i själva saken fastställer Högsta domstolen tingsrättens domslut i den delen.

Med ändring av hovrättens dom även beträffande kostnaderna befriar Högsta domstolen landstinget från skyldighet att ersätta kostnaderna för P. G. och medparterers rättshjälp i tingsrätten och hovrätten samt förpliktar P. G. och medparter att solidariskt ersätta landstinget för rättegångskostnader i tingsrätten med åttio tusentvåhundra tretton (80.213) kr, varav 75.000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 10 april 2000 till dess betalning sker och i hovrätten med sextusen (6.000) kr, avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 14 mars 2002 till dess betalning sker.

P. G. och medparter förpliktas att solidariskt ersätta landstinget för rättegångskostnader i Högsta domstolen med femtontusen (15.000) kr, avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens dom till dess betalning sker.

För det biträde U. W. lämnat P. G. och medparter i Högsta domstolen fastställs ersättning enligt rättshjälplagen till tolv tusensjuhundraåttiotvå (12.782) kr, avseende arbete. Beloppet hänför sig med en fjärdedel till envar av klagandena.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Landstinget har yrkat att P. G. och hans medparter talan ogillas och att landstinget befrias från skyldigheten att ersätta deras rättshjälpskostnader i tingsrätten och hovrätten samt tillerkänns ersättning för sina rättegångskostnader där.

P. G. och medparter har bestritt ändring.

Landstinget har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

DOMSKÄL

Enligt en ändring i 5 kap. 2 § skadeståndslagen, som trädde i kraft den 1 januari 2002, skall ersättning betalas för personskada som till följd av dödsfall åsamkats någon som stod den avlidne särskilt nära. Denna rätt till ersättning, som främst avser psykiska besvär, är oberoende av grunden för skadeståndsskyldigheten. Att skadestånd skall betalas även när dödsfallet har vållats genom oaktsamhet som inte är grov innebär en utvidgning av vad som gällt enligt tidigare praxis.

Av förarbetena framgår att den nya bestämmelsen, i enlighet med allmänna skadeståndsrättsliga principer, tillämpas endast på skadefall som har inträffat efter ikraftträdandet (se prop. 2000/01:68 s. 62 och NJA II 2001 s. 220).

Tidigare gällande praxis kan redovisas på följande sätt. I pleniavgörandena NJA 1993 s. 41 I och II slog Högsta domstolen fast att skadestånd för personskada i form av psykiska besvär kan tillerkännas närstående till den som dödats genom en uppsåtlig handling. I rättsfallet NJA 1996 s. 377 ansåg domstolen att skadestånd borde utgå också när dödsfallet orsakats genom grov vårdslöshet som låg mycket nära ett uppsåtligt handlande. Därefter ansåg domstolen i rättsfallet NJA 1999 s. 632 att förutsättningar för ersättning saknades när dödsfallet inte orsakats uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet som ligger mycket nära ett uppsåtligt handlande.

Att nu beträffande skadefall som inträffat före den 1 januari 2002 – i strid med övergångsregleringens anda – frångå denna praxis får anses principiellt oriktigt.

I förevarande fall inträffade dödsfallet den 9 februari 1994. Som hovrätten funnit kan de försumliga läkarnas handlande inte, som P. G. och medparter gör gällande, betecknas som grovt vårdslöst, på gränsen till uppsåtligt. På grund av det an

förda kan P. G. och medparters skadeståndstalan inte vinna bifall.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Magnusson, Lars K Beckman (referent),
Lennander, Regner och Ella Nyström
Föredragande revisionssekreterare: Wollmén